

รัชกาลที่ ๑
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

พ.ศ. ๒๓๒๕ - ๒๓๕๖

H.M. King Buddha Yodfa The Great (Rama I)

1782 - 1809

พระราชกรณียกิจใน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ยุคโภกครองราช

ต้านการปักครอง

สืบเนื่องมาแต่เดิมที่ ประเทศไทยเริ่มสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ก็เริ่มรับเอาวัฒนธรรมขั้นบรรณนียมประเพณีของขอมมาใช้ ดังนั้น ฐานะของพระมหากษัตริย์จะทรงเป็นเจ้าของทุกสิ่งทุกอย่าง ในพระราชอาณาจักร เช่น แผ่นดิน จึงได้ชื่อว่า “พระเจ้าแผ่นดิน” ทรงเป็นเจ้าของชีวิตทุกชีวิตจึงมีชื่อว่า “เจ้าชีวิต” และมีพระราชอำนาจจากลั่น อาจจะมีพระราชบัญชาทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นไปได้ตามพระราชประสงค์ และก็โดยพระราชอำนาจที่แสดงออกมานั้นเป็นไปในรูปของพระราชบัญชา (คำสั่ง) จึงเท่ากับเป็นข้อบังคับให้กระทำหรือมิให้กระทำการใด ๆ ก็ได้ โดยนัยนี้ก็คือ กฎหมาย หรือระบบการปกครองนั้นเอง และการปกครองตามระบบนี้ก็เป็นแบบสมบูรณ์ถาวรสิทธิราชย์ โดยถือเอาอาณาจักรที่ของพระเจ้าแผ่นดินนั้นเป็นหลักสำคัญ แต่เมื่อใช่ว่าพระมหากษัตริย์จะทรงใช้อำนาจไปตามพระราชทุกทัย หรือตามพระราชอธิราชศัย แต่ถ่ายเดียว ทั้งนี้ เพราะต้องทรงอยู่ภายใต้กฎข้อบังคับและบทบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งมีมาแต่โบราณราชประเพณีตามที่บัญญัติไว้ในพระธรรมศาสตร์ อาทิ จะต้องทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม ต้องทรงประพฤติธรรม ๔ ประการ ต้องทรงดำรงอยู่ในพระราชจักรยานวัต ๔ ประการ จักรวรรดิวัต ๑๒ ประการ ต้องทรงสร้างพะกำลังของพระมหากษัตริราชเจ้า ๕ ประการ อย่างครบถ้วนพร้อมมูลก็โดยเหตุนี้เองพระมหากษัตริย์จึงทรงคุณธรรมเห็นอคุณธรรมด้วยและเพื่อเป็นการป้องกันความเสื่อมเสียพระเกียรติอันจะพึงบังเกิดขึ้นแก่พระองค์เอง พระมหากษัตริย์จึงทรงใช้พระราชอำนาจทั้งหลายที่มีอยู่นั้นไปในทางที่ถูกที่ควร ดังนั้น ความร่มเย็นจึงมีแก่พระพุทธศาสนาที่พึงบุญญาธิการในพระองค์อยู่เป็นเนื่องนิตย์

ซึ่งเราจะดูได้จากพระราชบัญชิที่ทรงปฏิบัติ เสมือนเป็นนิสิน

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อเด็ดจั้นกรองราชย์ทรงทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปกครองที่สำคัญ ๒ ส่วน ได้แก่

๑. การปกครองส่วนกลาง (ราชธานี)
๒. การปกครองส่วนภูมิภาค (หัวเมือง)

การปกครองส่วนกลาง ประกอบด้วย

อัครมหาเสนาบดี มี ๒ ตำแหน่ง คือ

สมุหนายก เป็นหัวหน้าฝ่ายพลเรือน
สมุหกลาโหม เป็นหัวหน้าฝ่ายทหาร

เสนาบดีจุตุสมก์ มี ๔ ตำแหน่ง คือ

เสนาบดีกรรมเมือง

เสนาบดีกรรมวัง

เสนาบดีกรรมพระคลัง

เสนาบดีกรรมนา

การปกครองส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย

หัวเมืองฝ่ายเหนือ มีสมุหนายกเป็นผู้ดูแล

หัวเมืองฝ่ายใต้ มีสมุหกลาโหมเป็นผู้ดูแล

หัวเมืองชั้นเอก มีเจ้าเมืองบรรดาศักดิ์ชั้นเจ้าพระยาเป็นผู้ดูแล

หัวเมืองชั้นโท มีนักกรรมการเมือง เช่นเจ้าเมืองแพ่ และศุภมาตราเป็นผู้ดูแล

หัวเมืองประเทศไทย เป็นหัวเมืองที่อยู่ห่างไกลถึงชายแดน มีอิสระปกครองตนเอง แต่ต้องส่งเครื่องราชบรรณาการมาถวายตามกำหนดปกติ ๓ ปี ต่อ ๑ ครั้ง

การปกครองภายในเมือง

หมู่บ้าน อยู่เป็นเจ้าเมือง (ผู้รัง) ทำหน้าที่เลือกผู้ใหญ่บ้านมาดูแล

ตำบล มีกำหนดเป็นหัวหน้ามีบรรดาศักดิ์เป็นพัน

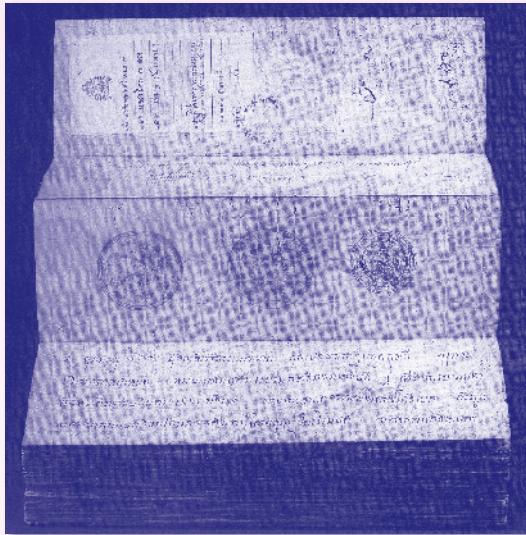
แขวง มีหมื่นแขวงเป็นผู้ปกครอง

เมือง มีท่านเจ้าเมืองหรือผู้รังเป็นผู้ปกครอง

ดูแล

ตัวนการเมือง

ในปี พ.ศ. ๒๓๗๗ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้ชารกภูมายขึ้นใหม่แล้วเขียนลงในสมุด ๓ ชุด โดยหน้าแรกของแต่ละชุดได้ประทับตรา ๓ ดวง อันได้แก่ ตราราชสีห์ ตราครชสีห์ และตราบัวแก้ว กภูมายนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินและชำระคดีความจงเรียกันภายหลังว่า กภูมายตราสามดวง

ลักษณะของกภูมายนี้เป็นวรรณคดีมีการเรียบเรียงถ้อยคำอย่างสละสละ เกลี้ยงเกลา อ่านง่าย เนื้อหาประกอบไปด้วยกภูมายลักษณะทั่วไป กภูมาย มนเทียรบาล กภูมายลักษณะการปกครอง กภูมายว่า ธรรมนูญศาลและพิจารณาคดี กภูมายเอกสาร กภูมายอาญา เป็นต้น

กภูมายตราสามดวงนี้ได้เป็นแบบฉบับใช้กันต่อมากว่า ๑๐๐ ปี ซึ่งมีการปฏิรูปกภูมายและการศาลครั้งใหญ่ กภูมายนี้จึงถูกยกเลิกไป

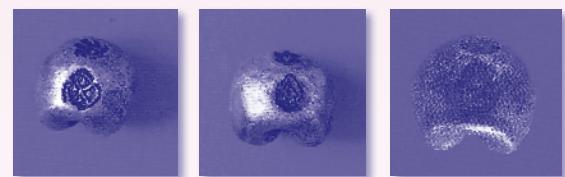
ตัวนการเมือง

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จเลิศถวายราชสมบัติแล้ว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดประทับตราหมุ่มให้ย้ายพระนามมาฝั่งตะวันออก

ของแม่น้ำเจ้าพระยา เยื่องกับกรุงธนบุรีพระนครแห่งเดิม มีพระราชดำริว่า ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา มีลักษณะภูมิประเทศเป็นชัยภูมิดีกว่าฝั่งตะวันตก

ในการทบทวนบำรุงประเทศได้มาจากการใช้ชีวิตแบบเป็น ๔ ประการ คือ จังกอบ อการ ส่วย และ ฤชา การค้าในสมัยนั้นได้ติดต่อค้าขายกับประเทศจีน สินค้า คือ ข้าว ผ้า白衣 และผลิตผลต่างๆ บางลำก็ขายแต่ สินค้า บางลำก็ขายทั้งสินค้าและเรือด้วยกัน ซึ่งรายได้นี้ คือพระราชทรัพย์ที่นำมาบำรุงประเทศ

ในรัชกาลที่ ๑ นี้เงินใช้เป็นเงินพดดัง หรือเงินกรม

ตัวนการสังคม

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงห่วงใยสวัสดิภาพความปลดภัยของบรรดาพสกนิกร ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กเป็นอย่างมาก ทรงได้ตราพระราชกำหนดใหม่ให้มีความยุติธรรมในด้านการฟ้องร้อง และการพิจารณาคดีความแพ่งโดยได้ทรงออก กภูมายหลายฉบับ เช่น กภูมายห้ามไม่ให้ตักแต่ง เครื่องประดับแก่เด็ก ฯ หากไม่มีแม่นนหรือฟีเลี้ยงค้อย ดูแลอยู่ใกล้ๆ ฯ ทั้งนี้ก็เพื่อความปลดภัยมิให้ครมาทำร้าย ทำอันตราย ซึ่งแสดงให้ทราบว่าพระองค์ทรงมีความห่วงใย และทรงมองการณ์ไกลมาตั้งแต่แรก แม้ปัจจุบัน มิให้เห็นอยู่เสมอในความปลดภัยของสภាពความเป็นอยู่ของสังคม

ตัวนการศาสนา

พระพุทธศาสนาสืบมารุ่ด เศร้าหมองมาตั้งแต่ ปลายรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เมื่อมาถึง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชขึ้น ทรงราชสมบัติ พระองค์ให้ความสำคัญกับเรื่องศาสนา เป็นอย่างมาก คือ

การสังคายนาพระไตรปิฎก

๑. โปรดเกล้าฯ ให้ตราภูมายคณะสังฆ์ ออกใช้ในปีแรก ๒ ฉบับ และต่อมาได้ทรงตราเพิ่มอีก รวมทั้งสิ้น ๑๐ ฉบับ ด้วยพระองค์ทรงมีความมุ่งหมาย เพื่อบังคับพระภิกษุสงฆ์ที่ไม่ประพฤติอยู่ในธรรมวินัย เช่น ห้ามเท็น์ตลกคณอง ห้ามมิให้หากินจุกจิกกับ ฆราวาส เป็นต้น

๒. โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระอารามหลวง ในพระบรมมหาราชวัง ได้สร้างพระอุโบสถ พระเจดีย์ วิหาร และศาลาราย รวม ๑๒ หลัง และได้พระราชทาน นามว่า วัดพระครรตตคณาศาราม หรือวัดพระแก้วนั่นเอง นอกรากนั้น ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์ วัดอีกมากมาย

๓. ปี พ.ศ. ๒๓๓๓ การสังคายนาพระไตรปิฎก เมื่อว่างเว้นจากการศึกษาธรรม บ้านเมืองสุขสงบ พระบาท สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงมีพระราชนิพัทธ์ ให้ทรงพระบรมราชโองการ ว่า “พระไตรปิฎกธรรม อันเป็นของพุทธบริษัท ผิดเพี้ยนวิปลาสอยู่มากควรจะยกแต่งตั้งแบ่งเลี้ยงให้ ถูกต้องบริบูรณ์เป็นหลักของศาสนาต่อไป” หลังจาก ที่ได้ทำการสังคายนาพระไตรปิฎกแล้วเสร็จทรง โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระไตรปิฎกขึ้นอีก ๒ ฉบับ เรียกว่า ฉบับรองทรง (หรือฉบับข้างล่าง) และฉบับทองชุบ เขียน เป็นอักษรขอมย่อความแบบโบราณ

การบูรณะปฏิสังขรณ์สร้างวัดขึ้นมาใหม่ การสังคายนา พระไตรปิฎกของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทำให้การศาสนาในบ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรือง ประชาชนต่างสนใจในพระพุทธศาสนาทำให้พระพุทธศาสนา เป็นที่ยังยืนแพร่หลายสืบต่อมาตราบทุกวันนี้

จึงแสดงให้เห็นถึงความดำรงมั่นในพระบรมราชานุสิริ พระองค์อย่างแท้จริง

ตัวนการต่างประเทศ

ในรัชกาลที่ ๑ กล่าวได้ว่าอาณาเขตของไทยได้แผ่ขยายออกไปอย่างไม่เคยมีครั้งใดเสมอเมื่อมาก่อนโดย ทิศเหนือ ตลอดเขตแดนนานาไทยปัจจุบัน ดินแดนจีน

ทิศใต้ ตลอดแหลมลายู

ทิศตะวันออก ตลอดทั่วเมืองลาวจนถึง เขตแดนเขมร

ทิศตะวันตก ตลอดมะริด ตันนาวศรี และ ทวาย ดินแดนของพม่า

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงเจริญสัมพันธ์ไม่ตรึงกับประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ ใกล้เคียง คือ เขมร ญวน 猛烈 จีน ลาว นอกจากนี้ ยังได้มีการติดต่อกับประเทศทางตะวันตก คือ โปรตุเกส ซึ่งถือเป็นชาติแรกที่มาติดต่อกับไทยในสมัยอยุธยา และต่อมาถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ที่สำคัญอีกประเทศหนึ่ง

คือ อังกฤษ ซึ่งเมื่อได้มาเข้าฝ่าฯ ก็ได้ทูลเกล้าฯ ถวาย ดาบประดับพโลย ๑ เล่ม กับปืนด้ามเงิน ๑ กระบอก จึงทรงตั้งให้เป็นพระยาราชกปตันและมีสัมพันธ์ไม่ตรี ตั้งแต่นั้นมา

ต้านการทหหาร

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาโลกมหาราชจะมีความสำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ชาติไทย และพระองค์จะเด็จจากบัญชาการ ทหารด้วยพระองค์เองในการสังคրามดังนี้

สังคրามครั้งที่ ๑ สังคրามเก้าทัพ (พ.ศ. ๒๓๒๘)

พระเจ้าปادุงได้แต่งตั้งกองทัพมาตีเมืองไทย เป็นทัพใหญ่ถึง ๙ ทัพ จึงเรียกว่า สังครามเก้าทัพ รวมไฟร์พลได้ถึง ๑๔,๐๐๐ คน แยกย้ายเข้าโจมตี ตั้งแต่ทิศเหนือ คือเมืองลำปาง และหัวเมืองริมแม่น้ำ แควใหญ่ แม่น้ำยม ถัดมาทางด้านแม่น้ำแม่มาตี หัวเมืองริมแม่น้ำปิง ตั้งแต่เมืองตากเมืองกำแพงเพชร ลงมา ทัพหลวงซึ่งสำคัญที่สุดเข้ามาทางด้านเดียย์สามองค์ เข้าตีกรุงเทพฯ ทางใต้กีเข้ามาทางด้านบ้องตีเมืองราชบุรี เมืองเพชรบุรีลงไปสมบทกับทัพบททัพเรือจากเมืองมะริด เข้าตีหัวเมืองทางใต้

สังครามเก้าทัพครั้งนี้นับว่าเป็นสังครามครั้งที่ ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ไทยและพม่า แต่พระเจ้าปادุง ทรงกระแสแผนการผิดพลาดอย่างสำคัญอยู่ ๒ ประการ คือ การแบ่งแยกกำลังกองทัพเข้ามาหลายทางจึงยากที่จะ กำหนดให้ถึงกรุงเทพฯ พร้อมกัน และการจัดหาเสบียง อาหาร ตลอดจนการขนส่งอาหารสำหรับกองทัพที่มี จำนวนเกือบ ๑๕๐,๐๐๐ คน เป็นเรื่องยากลำบากมาก พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงมี กำลังทหารเพียง ๗๐,๐๐๐ คนเศษ จึงได้ทรงเปลี่ยน ยุทธวิธีต่อสู้ข้าศึกใหม่ คือแทนที่จะคอยตั้งรับข้าศึกอยู่ที่ เมืองหลวงอยู่เวลาให้น้ำหนีอห่วงข้าศึกเช่นสมัย อยุธยา กลับทรงกရีราทัพออกไปยันพม่าข้าศึกที่ชายแดน เมืองกาญจนบุรี และแต่งกองทัพไปสกัดข้าศึกไว้ที่ เมืองครุศรรค์ และเมืองราชบุรี ปรากรว่า กองทัพสมเด็จ

พระอนุชาธิราช กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ได้ทรงตั้งค่ายที่ทุ่งลาดหญ้ายอยู่ติดเชิงเขาบรรทัดที่พม่า จะต้องเดินทัพเข้ามา กองหน้าของพม่าจึงต้องหยุด ตั้งค่ายที่เชิงเขานั้น และทัพต่อ ๆ ไปก็จะกอยู่ในช่องเขา ได้รับความลำบากต้องอาศัยเสบียงอาหารจากแนวหลัง ทางเดียว ครั้นกองทัพไทยแต่งกองโจรออกไปดักโจรตี ชิงเสบียงอาหาร กองทัพพม่าได้รับความชั่งสันและเกิด ความเจ็บไข้ได้ป่วยเมื่อรับเข้าจริงทัพพม่าก็แตกพ่ายไป

สังครามครั้งที่ ๒ ศึกท่าดินแดง (พ.ศ. ๒๓๒๙)

เป็นสังครามที่ต่อเนื่องมาจากสังครามเก้าทัพ ที่พม่าไม่สามารถจะอาชานะกองทัพไทยได้จึงได้ รวบรวมพล และเข้ามาทางด้านพระเดียย์สามองค์ตั้งค่าย รายทางตลอดจนถึงตำบลท่าสูบ ท่าดินแดง แต่ก็ต้องพ่าย แพ้แก่ไทยอีกครั้ง จนพม่าไม่คิดจะยกทัพมาตีเมืองหลวง ของไทยอีกเลย

สังครามครั้งที่ ๓ ที่ลำปาง และป่าซาง (พ.ศ. ๒๓๓๐)

สังครามครั้งที่ ๔ ไทยตีเมืองทะaway (พ.ศ. ๒๓๓๐)

สังครามครั้งที่ ๕ การรบที่เมืองทะaway (พ.ศ. ๒๓๓๖)

สังครามครั้งที่ ๖ พม่าตีเมืองเชียงใหม่ (พ.ศ. ๒๓๔๐)

สังครามครั้งที่ ๗ ขับไล่พม่าออกจากเขต ล้านนา (พ.ศ. ๒๓๔๕)

พระมหาชัตติร์ยอดนกรบ

ตลอดพระชนมพระชาของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชนั้น พระองค์ท่านทรงออกศึกให้กู้เพื่อกอบกู้อิสรภาพถึง ๑๑ ครั้ง โดยทรงเป็นแม่ทัพถึง ๑๐ ครั้ง และร่วมกับพระเจ้ากรุงธนบุรี ๑ ครั้ง และเมื่อทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินแล้ว พระองค์ยังคงออกศึกเพื่อปกป้องอิสรภาพของชาติไทยอีก ๗ ครั้ง นับว่าพระองค์ทรงเป็นพระมหาชัตติร์ยอดนกรบที่ยิ่งใหญ่อย่างแท้จริง

สังฆศิริคุณธรรม

ปทุมอุณาโลม เป็นพระราชลัณจาระประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้ผูกขึ้นถวายพุทธศักราช ๒๔๒๕ ในการเฉลิมพระนครครบ ๑๐๐ ปี กล่าวกันว่า ด้วยทรงมีพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเคยมีพระราชโองการให้ห้ามไทยทุกคนใช้ตราอุณาโลมเป็นมงคลประจำตัว ดังปรากฏบนหน้ามหาวทหารไทยทุกแห่งทั่วจนตราบเท่าทุกวันนี้

หลักธรรมที่ใช้ปกรองบ้านเมือง

ไพร์ฟ้าอามประชาราชภูริของพระองค์ต่างอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ด้วยพระองค์ทรงดำรงตนอยู่ในทศพิธราชธรรม และนำหลักธรรมมาใช้ในการปกครองบ้านเมืองและสกนธิ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงใช้หลักธรรมในการปกครองบ้านเมืองและประชาชนของพระองค์ให้อยู่เย็นเป็นสุข ดังมีพระราชกำหนดยกเป็นตัวอย่างพ้องสังเขปได้ดังนี้

หลักธรรมที่ใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ

เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งข้าราชการบริพารในสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ที่จะนำมาเป็นตัวอย่างในที่นี่ คือ กฎที่ออกให้แก่เหล่าข้าราชการบริพารพอจะถอดใจความได้ว่า

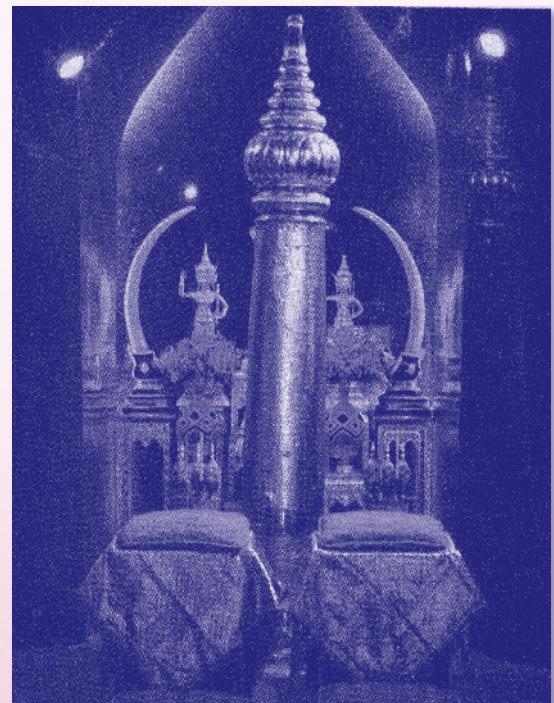
“.....ชนบรรมณนี้ยมผู้จะเป็นพระหลวงชุมชนเมืองผู้รักษาเมือง ผู้รังสรรค์การย่อมมีความชอบตามคุณธรรม สมควร แลกอปรตัววิญญาณสิ่งประการ คือ ชาติวิญญาณ วัยวุฒิ คุณวุฒิ ปัญญาวุฒิ”

พระเกียรติคุณ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดนักวิเศษฯ ชุชชาโลกมหาราช

สร้างเสาหลักเมือง

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ปราบดาภิเษกเป็นพระมหาชัตติร์แล้ว ก็โปรดเกล้าฯ ให้เริ่มจัดการย้ายพระนครเมืองหลวงมาอยู่ทางฝั่งตะวันออกของกรุงธนบุรี โดยทรงพิจารณาเห็นว่าเมืองธนบุรีทางตะวันตกนั้นมีข้อเสียเบรียบห้าง

เสาหลักเมือง

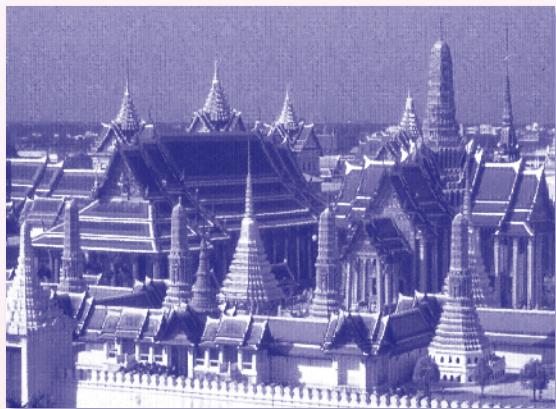
เบื้องหลังคือ พระเลื่อนเมือง พระทรงเมือง

ในเชิงยุทธศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เนื่องจากมีแม่น้ำขวาง (แม่น้ำเจ้าพระยา) อยู่กลางไม่สะดวกในการป้องกัน พระนคร และลำเลียงกำลังรบ และก่อนมีการสร้างเมือง ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งพิธีเสาหلالเมืองตามโบราณ ราชประเพณี เมื่อวันอาทิตย์ เดือน ๖ ขึ้น ๑๐ ค่ำ ปีขลา ตรงกับวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๓๕๕

วัดพระครีรัตนศาสดาราม

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้โปรดให้สร้างวัดพระครีรัตนศาสดารามขึ้นในพระบรมมหาราชวังด้านตะวันออกในเขตพระราชฐานชั้นนอก วัดนี้นับว่ามีความสำคัญสูงสุดของประเทศไทย เพราะเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปามนีรัตนปฏิมากร หรือพระแก้วมรกต จึงถือว่าเป็นพระพุทธรูปคู่เมืองไทย นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่รวมศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และปูชนียวัตถุที่ล้วนแต่ศักดิ์สิทธิ์และดงามประมานณ ค่ามีได้

พระพุทธรูปามนีรัตนปฏิมากร

เรียกโดยสามัญว่า “พระแก้วมรกต” พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้อัญเชิญมาประดิษฐาน ณ วัดพระครีรัตนศาสดาราม ทำด้วยหยกทั้งองค์ หน้าตักกว้าง ๔๘.๓ เซนติเมตร สูง ๒๖ เซนติเมตร ประดิษฐานอยู่บนบุษบกทอง มีพระราชสรีทราชสร้างเครื่องทรงถวายเป็นพระพุทธรูปข้าทั้ง ๓ องค์

พระพุทธรูปามนีรัตนปฏิมากร

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

เดิมวัดโพธิ์สวางค์สถานฯ ส่งงานมองพรึงทุกสิ่งอัน โว้วัดโพธิ์เป็นวัดกษัตริย์สร้าง ไม่ໂรอยร่วงรุ่งเรืองดังเมืองสวรรค์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ใช้เวลาถึง ๑๒ ปี วัดโพธิ์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของพระบรมมหาราชวัง มีอาณาเขตถึง ๕๐ ไร่ ๓๘ ตารางวา เป็นวัดที่มีความสวยงามมาก

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เสด็จดำรงสิริราชสมบัติได้ ๒๗ พรรษา กับ ๒ เดือน สวรรคต ณ วันพุทธสบดี เดือน ๙ แรม ๑๓ ค่ำ ปีมะเส็ง เอกศก จุลศักราช ๑๗๗ (พ.ศ. ๒๓๕๗) ขณะสวรรคต พระชนม์ได้ ๗๒ พรรษา กับ ๖ เดือน ท่านมีพระราชโอรส ๑๙ พระองค์ พระราชธิดา ๒๒ พระองค์ ตกพระโลหิต ๓ พระองค์ รวม ๔๓ พระองค์

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

គេវីរាមានក្នុងរំណែងនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព្រះមហាគោទជីទ្រ

ព្រះមហាផិច័យមងក្រុង និងគេវីរាមានក្នុងរំណែង

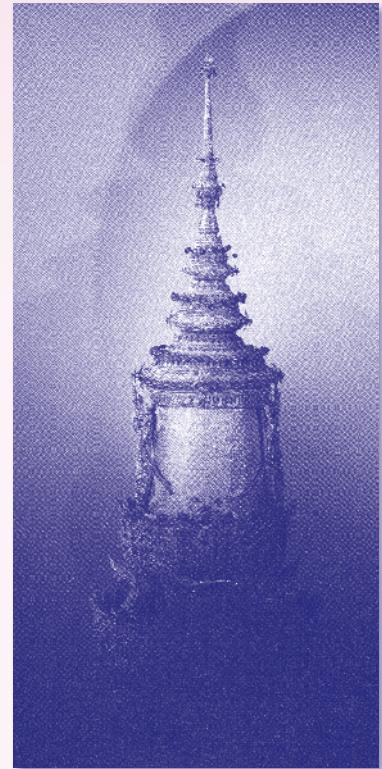

ពាណព្រះខ័ណ្ឌមាតក ព្រះមណ្ឌប្រតិបត្តិករំណែង
និងព្រះសុភរន្តគី

พระแท่นมหาเครวตฉัตร และพระที่นั่งบุษบกมานาหจักรพรดิพมาน
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๑

พระมหาพิชัยมงกุฎ

พัดวาลวิชนี และพระแสงห้างจามรี

ฉลองพระบาทเชิงอน

